

WEEKEND
W WIELKOPOLSCE
MIĘDZYCHÓD • SZAMOTUŁY •
OBORNIKI I OKOLICE

wielkopolska

wielka historia
wielka przygoda

Weekend w Wielkopolsce

MIĘDZYCHÓD, SZAMOTUŁY, OBORNIKI I OKOLICE

W Wielkopolsce jest wiele miejscowości turystycznych i terenów atrakcyjnych przyrodniczo, które potrafią rozpalić pasję, zachęcić do aktywności i zwiedzania. Nie trzeba daleko latać samolotem z Poznania, by odnaleźć miejsce, gdzie warto wyskoczyć na szybki regeneracyjny wyjazd czy dłuższy urlop powiązany z eksploracją natury. W Krainie 100 Jezior, w zachodniej części regionu, przez cały rok można ładować baterie, odpoczywać i korzystać z lokalnych dobrodziejstw. Wiosną zielona okolica Sierakowskiego Parku Krajobrazowego pozwala rozciągnąć mięśnie i zachęca do jazdy rowerem. Latem warto wybierać spośród wielu jezior powiatu międzychodzkiego, gdzie nie brakuje specjalnie przygotowanych plaż i infrastruktury turystycznej. Jesienią podczas grzybowego sezonu można wybrać się do któregoś z lasów liściastych, iglastych czy mieszanych i szukać swojego szczęścia z grzybowym koszykiem. Tutaj zapach runa leśnego, kory drzew oraz orzeźwiający wiatr pozwalają chociaż na chwilę zapomnieć o trudach poruszania się po miejskiej dżungli. Natomiast zimą najlepiej szukać tu relaksu w rytmie slow. Dla pasjonatów morsowania zachodnia część Wielkopolski będzie doskonałym pomysłem na skorzystanie z zimowych kąpeli w przeręblu. Natomiast przez cały rok można zaglądać do okolicznych miejsc tradycji i obiektów, które swoimi najcenniejszymi zbiorami opowiadają ciekawe historie o minionych czasach. Do takich miejsc należą m.in.: Muzeum Zamek Opalińskich oraz Stado Ogierów w Sierakowie, Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej oraz skansen w Olandii, Baszta Halszki w Szamotułach czy Muzeum Młynarstwa w Jaraczu. Wiele możliwości aktywnego wypoczynku daje Wielkopolski Szlak Winnic czy Wielka Pętla Wielkopolski.

↑ Sierakowski Park Krajobrazowy, fot. P. Młodkowski, arch. ZPKWW

Przyrodniczo jeden z najciekawszych obszarów w zachodniej Wielkopolsce. Tutaj w zasięgu ręki znajduje się około 100 jezior, nad którymi można spokojnie wypocząć, bez tłumu turystów i problemów z dostępem do miejsc noclegowych. Na całym tym terenie funkcjonuje bogata baza wypoczynkowa o różnym standardzie, od tradycyjnych pól namiotowych, domków wypoczynkowych, przytulnych agroturystyk, aż do prężnie działających ośrodków wypoczynkowych z basenem rekreacyjnym czy ofertą SPA.

Kraina 100 Jezior to obszar powiatu międzychodzkiego obejmujący gminy Międzychód, Sieraków, Kwilcz oraz Chrzypsko Wielkie. Na terenie trzech najmniejszych gmin rozciąga się malowniczy Sierakowski Park Krajobrazowy, a w północnej części powiatu, wzdłuż rzeki Warty od Wronek przez Sieraków aż do Międzychodu, można eksplorować bogactwo lasów Puszczy Noteckiej.

↑ Rowerem w Krainie 100 Jezior, fot. J. Cieślęwicz

1 Spacer w Sierakowskim Parku Krajobrazowym, fot. K. Grzebyta, WOT

Wiosną i latem Kraina 100 Jezior sprawdzi się jako miejsce na aktywny wypoczynek dla zapalonych rowerzystów, miłośników trekkingu czy poszukiwaczy rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Bogata **sieć szlaków kajakowych, konnych, pieszych i rowerowych** pozwoli stworzyć szkic ciekawej wycieczki dostosowanej do potrzeb wielu grup turystów. Trasy o różnej długości i stopniu trudności będą miłym zaskoczeniem zarówno dla zaawansowanych cyklistów, jak również świetnie sprawdzą się dla rodzin z małymi dziećmi. Jesienią ściągają tu zapaleni **grzybiarze**. Już od sierpnia wyczekują oni na pierwsze grzybowe alerty z terenów Puszczy Noteckiej. Natomiast zimą nad jeziorami w Krainie 100 Jezior ponownie zapętniają się... plaże, gdzie ochoczo rozgrzewają się liczne grupy fanów **morsowania**.

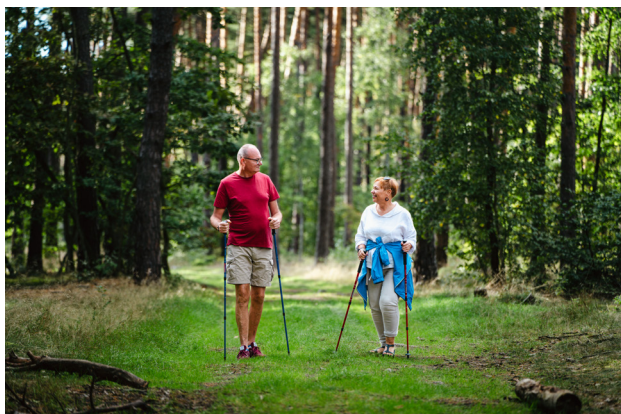
1 Relaks w Krainie 100 Jezior, fot. Ł. Januszewski

↑ Międzychód z lotu ptaka, fot. UMiG w Międzychodzie

Największe miasto najmniejszego powiatu w Wielkopolsce. Międzychód to miasto z pompą, które w samym centrum może pochwalić się wyjątkowym **Jeziorem Miejskim**. To zarazem miasto ze stacją wodniacką na Warcie, stanowiące jeden z przystanków Wielkiej Pętli Wielkopolski, ważny punkt tego szlaku żeglugowego na zachodniej granicy województwa wielkopolskiego. Międzychód w całym kraju znany jest przede wszystkim z kultowego smaku ketchupu oraz dań gotowych, które od ponad stu lat goszczą w naszych domach. Symbolem miasta jest **Laufpompa** – żeliwna, bogato zdobiona pompa zlokalizowana przy studni artezyjskiej, funkcjonująca od 1912 r. Woda pozyskana z tego źródła zawiera siarkowodór, ale też wiele składników mineralnych, jak magnez, jod czy siarka. Spacerując dalej wąskimi zaułkami starej części miasta, zwanymi tutaj gaskami, można dotrzeć do centrum, gdzie znajduje się unikatowy rynek otoczony z jednej strony Jeziorem Miejskim, a z drugiej rzeką Wartą. Spośród międzychodzkiej zażytków na uwagę zasługują kościół Męczeństwa św. Jana Chrzciciela oraz kościół Niepokalanego Serca Maryi z płytą nagrobną Krzysztofa Unruha datowaną na XVII w.

W okolicy Międzychodu warto zobaczyć m.in. Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, Radusz, czyli opuszczoną wioskę w Puszczy Noteckiej, pozostałości kopalni węgla brunatnego „Wanda” nad jeziorem Barlin, a także skorzystać z przeprawy promowej przez Wartę między Zatomem Nowym i Zatomem Starym, zlokalizowanej na drodze wojewódzkiej nr 195.

1 Spacer w okolicy Sierakowa, fot. K. Grzebyta, WOT

Popularne miasteczko wypoczynkowe z bogatą infrastrukturą turystyczną, które w sezonie letnim gości tysiące miłośników **plażowania i sportów wodnych**. Dzięki swojej sportowej infrastrukturze Sieraków stał się popularną bazą dla wielu sportowych obozów zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Miejscowość znana jest m.in. jako miejsce wypadowe na **wycieczki rowerowe** do Puszczy Noteckiej, **trekkingi** po przyrodniczych zakamarkach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego czy **spacery** po unikatowych rezerwach: Buki nad Jeziorem Lutomskim oraz utworzonym z okazji 100-lecia Lasów Państwowych Bobrowym Zakątku. Wielu turystów ceni sobie lokalne plaże, na których znajdują się wypożyczalnie kajaków, rowerów wodnych, SUP-ów czy leżaków. Dodatkowo nad Jeziorem Jaroszewskim na pasjonatów sportów wodnych czeka Wakepark Sieraków. W okolicy bardzo łatwo znaleźć kameralne miejsca przeznaczone do plażowania. Można wstuchać się tam w odgłosy natury, łowić ryby, a nawet nurkować. Dla nurków ciekawostką okaże

1 Relaks na plaży nad jeziorem Jaroszewskim w Sierakowie, fot. K. Grzebyta, WOT

1 Odpoczynek nad jeziorem Jaroszewskim w Sierakowie, fot. K. Grzebyta, WOT

się kryptodepresja Jeziora Śremskiego, którego dno znajduje się 6–8 m poniżej poziomu morza.

Poza walorami przyrodniczymi Sieraków przyciąga również wielością zabytków. Dla tych, którzy cenią sobie aktywną turystykę i poznawanie miejsc pachnących historią, wartościowe okażą się wizyty w najstarszym na ziemiach polskich **Stadzie Ogierów** czy w **Muzeum Zamku Opalińskich**, gdzie w odbudowanym południowym skrzydle dawnego zamku znajduje się Mauzoleum Rodu Opalińskich z pięcioma bogato zdobionymi sarkofagami tej magnackiej rodziny. Warto odwiedzić także **pobernardyński kościół parafialny Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej** zwany perłą wśród jezior, ufundowany przez Opalińskich. Wnętrza świątyni zdobią m.in. intarsjowane stalle wykonane przez brata Hilariona, bernardyna z Poznania, oraz obraz *Zdjęcie z krzyża* flamandzkiego malarza Artusa Wolfforta.

1 Muzeum Zamek Opalińskich w Sierakowie, fot. M. Malinowski

1 Kościół Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Sierakowie, fot. T. Frąk

W pobliskim Lutomiu w kościele parafialnym zobaczyć można drogocenny, najprawdopodobniej jedyny zachowany w Polsce ołtarz *Castrum doloris* (ta łacińska nazwa oznacza bogato zdobioną dekorację katafalku) z przetomu XVII i XVIII w. Dawniej tego typu wystrój ołtarzy wykorzystywano tylko podczas uroczystości pogrzebowych.

Sieraków jest częścią szlaku wodnego – **Wielkiej Pętli Wielkopolski**. Wpływając do Sierakowa od strony Wronek, można podziwiać piękną panoramę zamku, następnie mija się most drogowy na Warcie oraz zrewitalizowany brzeg miejskiego nabrzeża. Warto się tu zatrzymać i wyskoczyć na sierakowski rynek, by skosztować słodkości w którejś z tutejszych lodziarni lub cukierni. Przy nabrzeżu znajduje się **Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód** przy Bibliotece Publicznej Gminy Sieraków. Muzeum to nowy

1 Muzeum Rybactwa Śródlądowego i Ochrony Wód, fot. M. Malinowski

1 Przejazdźka bryczką w stadninie koni w Sierakowie, fot. M. Malinowski

obiekt na mapie gminy, który powstał w miejscu dawnego kościoła ewangelickiego. Obecnie mieści się tam biblioteka publiczna oraz systematycznie rozwijane są ekspozycje związane z lokalnymi tradycjami rybackimi.

Przy Trakcie Drezdeneckim, łączącym Drezdenko z Sierakowem, nad konarami drzew góruje **wieża obserwacyjna „Zdroje”**. Jej głównym zadaniem jest monitoring lasów oraz informowanie o pojawiających się ogniskach pożaru na terenie Nadleśnictwa Sieraków. Wieża przeciwpożarowa posiada dodatkowo platformę widokową, gdzie na wysokości około 26 m można zobaczyć, jak rozległy obszar zajmują lasy Puszczy Noteckiej.

1 Sierakowskie stado, fot. M. Malinowski

1 Olandia, fot. D. Michalek

Olandia to unikatowy kompleks wypoczynkowy w Krainie 100 Jezior z bogatą ofertą turystyczną, rekreacyjną czy SPA. To również miejsce, które świetnie opowiada o lokalnych historiach, tradycjach i regionalnej kuchni. Obiekt powstał w dawnych zabudowaniach **XVII-wiecznego folwarku** w Prusimiu. Ta turystyczna przestrzeń powiatu międzychodzkiego została stworzona z dbałością o historyczne dziedzictwo. Swoją nazwę zaczerpnęła od olenderskiego osadnictwa wywodzącego się z Niderlandów, które intensywnie rozwijało się w Wielkopolsce w XVI–XVII w. Olendrzy stynęli z doskonałych umiejętności melioracyjnych oraz wysokiej kultury rolnej. Dzięki nim w Wielkopolsce przybyło żyznych gruntów dostosowanych do uprawy zbóż czy wypasu bydła. W Prusimiu na terenie kompleksu wypoczynkowego Olandii znajduje się **160-letni wiatrak typu holender**, odnowiony stary piec do wypieku chleba, stara wędzarnia oraz koło młyńskie. Można tu także zwiedzić miniaturowy skansen prezentujący olenderską wieś osadniczą.

1 Wiatrak w Krainie 100 Jezior, fot. D. Michalek

1 Sierakowski Park Krajobrazowy, fot. P. Młodkowski

Sierakowski Park Krajobrazowy to ponad 300 km² chronionego krajobrazu południowego, ze wzgórzami morenowymi, jeziorami rynnowymi, wydrami i malowniczymi dolinami rzek. Park przecina rzeka Warta, która naturalnie dzieli go na dwie zupełnie różne części. Od północnej strony dominują lasy Puszczy Noteckiej z wydrami i borami sosnowymi, natomiast południowa część parku to głównie lasy mieszane i buczyny. Poznanie parkowej przyrody z poziomu kajaka może być bardzo dobrym pomysłem. Taką wyprawę można rozpocząć na przystani w Sierakowie i zakończyć w Chorzępowie, przy granicy parku, lub wydłużyć ją, minąć prom łączący miejscowości Zatom Nowy i Zatom Stary, i zakończyć w stacji kajakowej w Międzychodzie.

W granicach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego wydzielono aż **sześć rezerwatów: Buki nad Jeziorem Lutomskim, Czaple Wyspy, Mszar nad jeziorem Mnich, Cegliniec, Bukowy Ostrów** oraz

1 Sierakowski Park Krajobrazowy, fot. Ł. Krzyżkowiak

1 Jezioro Białokoskie w Sierakowskim Parku Krajobrazowym, fot. K. Budziński

nowy rezerwat **Bobrownia**. Na ich terenie żyje wiele chronionych gatunków ptaków drapieżnych, m.in. bielik, krogulec, myszołów, kania czarna, kania ruda, trzmielojad i puszczyk. Świetnie się tutaj czują również bocian czarny, czapla siwa, a nawet żurawie, których klangor unosi się nad okolicznymi polami.

Do dyspozycji turystów przygotowano dwa naziemne **punkty widokowe** oraz **platformę widokową** dostępną z wieży obserwacyjnej. Pierwszy z nich to tzw. Góra Głazów, zlokalizowana na trasie między Kwilczem a Sierakowem, z 9-metrowym głazem narzutowym. Drugi umiejscowiony jest w okolicy miejscowości Łęczeczki, skąd roztacza się panorama Jeziora Chrzypskiego. W tym miejscu uwagę przyciąga również kamienny grzyb. To pierwszy na świecie pomnik odstonięty w XXI w. – minutę po północy 1 stycznia 2001 r. Krajobraz z góry można podziwiać także na galerii widokowej „Zdroje”, która znajduje się na wysokości 26 m, na wieży przeciwpożarowej. Wieża góruje ponad konarami drzew na terenie tzw. Francuskich Gór w samym sercu Puszczy Noteckiej.

1 Punkt widokowy Łęczeczki fot. J. Cieśliewicz

1 Jary koło Chalina, fot. J. Rybicki

W samym sercu Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, a dokładniej w malutkiej miejscowości Chalina, znajduje się siedziba Ośrodka Edukacji Przyrodniczej. W jego skład wchodzi odrestaurowany dwór z XIX w. oraz współczesny budynek służący jako baza noclegowa. Ośrodek przez cały rok prowadzi **działania edukacyjne** dla dzieci i młodzieży, łączy **zajęcia warsztatowe** z wypoczynkiem dla grup szkolnych. Wraz z Zespołem Parków Krajobrazowych organizuje również **cykliczne wydarzenia** dla dorosłych, takie jak spacery Na Manowce, warsztaty szczepienia drzew owocowych, Tydzień Ciemnego Nieba czy wspólne obserwacje nieba podczas Nocy Perseidów. Chalina może pochwalić się bogactwem starych odmian jabłoni oraz innych drzew owocowych, które rosną przy głównej drodze (prowadzącej m.in. do samego ośrodka) i są częścią **ścieżki edukacyjnej „Jabłoniowym szlakiem”**. Ścieżka ta w przystępny sposób tłumaczy znaczenie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz prezentuje korzyści płynące z uprawy tradycyjnych odmian jabłoni. Przy ośrodku rozpoczyna się także ciekawa

1 Obserwatorium astronomiczne w Chalinie, fot. arch. obiektu

1 Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie, fot. J. Rybicki

ścieżka dydaktyczna „Jary koło Chalina”, biegnąca wzdłuż stromej krawędzi rynny jeziora Chalinek. Wrażenie robią wysokie skarpy oraz głęboko wycięte jary erozyjne.

Teren, na którym znajduje się Ośrodek Edukacji Przyrodniczej, jest częścią **Ostoi Ciemnego Nieba Izdebno i Chalin**, jednego z zaledwie kilku w Polsce obszarów chroniących nocne niebo. Celem podjętych działań ochronnych jest zachowanie nocnego waloru okolic Puszczy Noteckiej, ochrona nieba przed zanieczyszczeniem światłem, a także popularyzacja astroturystyki i astronomii obserwacyjnej. W ramach działań promujących sierakowską ostoję oraz astroturystykę organizowane są przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, wspólnie z OEP i lokalnymi pasjonatami, cykliczne wydarzenia. Najważniejszymi z nich są kwietniowy **Tydzień Ciemnego Nieba** i sierpniowa **Noc Perseidów**. Wraz z profesjonalistami można wtedy obserwować nocne niebo, występujące na nim zjawiska oraz śledzić kosmiczne obiekty.

Ośrodek w Chalinie posiada nowoczesne obserwatorium astronomiczne wyposażone w 14-calowy teleskop w układzie Ritcheya-Chrétiena. Urządzenie to gwarantuje doskonałe warunki do obserwacji ciał niebieskich i tworzenia projektów astrofotograficznych.

1 Obserwatorium astronomiczne w Chalinie, fot. arch. obiektu

1 Szlaki przecinające Dolinę Kamionki, fot. P. Młodkowski, arch. ZPKWW

Park Krajobrazowy Dolina Kamionki obejmuje fragment doliny rzeki Kamionki, będącej lewobrzeżnym dopływem Warty. **Kamionka** płynie głęboką rynną polodowcową i posiada liczne źródłiska na swoich zboczach. Ze względu na strome brzegi i kamieniste dno **przypomina górski strumień**. Na terenie parku udokumentowano występowanie objętego ścisłą ochroną raka szlachetnego. To jedyna taka lokalizacja w Wielkopolsce. Dodatkowo Kamionka jest również domem dla wielu innych zwierząt, m.in. minoga strumieniowego, kumaka nizinnego czy ślimaka zatoczka łąkowego. Przez teren parku przechodzą dwa szlaki piesze: czerwony – z Międzychodu do Lewic, który ma długość prawie 13 km i przecina najciekawsze obszary przyrodnicze w dolinie, oraz żółty – łączący miejscowości Kamionna oraz Mniszki, o długości 3,8 km. Dolinę Kamionki można odwiedzać przez cały rok, ale najlepiej przyjechać tu na przełomie maja i czerwca, kiedy zakwita petnik europejski. Wtedy okoliczne łąki zachwycają żółtymi kulistymi kwiatami. Warto odnaleźć 5-kilometrową **ścieżkę przyrodniczą**, na której zainstalowano tablice informacyjne z ciekawostkami o lokalnej faunie i florze. Na całej długości ścieżki przygotowano oznaczenia w postaci zielonej gałązki z trzema listkami, które pomagają w nawigacji. Ma ona formę pętli, której umowny początek znajduje się przy Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach.

CENTRUM EDUKACJI REGIONALNEJ I PRZYRODNICZEJ W MNISZKACH

1 Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach, fot. arch. obiektu

Spacerując po szlakach turystycznych Doliny Kamionki, warto udać się do Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach. Ten **ośrodek edukacyjny oraz skansen** mieści się w zabytkowych budynkach folwarcznych zespołu dworskiego. Gromadzi pamiątki regionalne, sprzęty dawnego gospodarstwa domowego, narzędzia, maszyny rolnicze i eksponaty związane z ginącymi zawodami. Dla zwiedzających przygotowano wystawy stałe prezentujące warsztaty dawnych rzemieślników, takich jak: kowal, bednarz, wikliniarz, szewc, garncarz czy pszczelarz. Odtworzono nawet stanowisko praczki oraz skład kolonialny. Są tu także wystawy pokazujące, jak przed wielu laty pracowali krawiec, fryzjer, drukarz, fotograf czy zegarmistrz. W Mniszkach nikt nie będzie narzekać na nudę. Każdy zwiedzający może spróbować swoich sił, pracując jako szewc, wikliniarz czy kowal. Podczas **warsztatów edukacyjnych** można np. samodzielnie przycinać skórzane rzemyki, obstużyć urządzenie stolarskie zwane kobytką, zrobić własne świece, a nawet bezpiecznie zajrzeć do wnętrza uła.

1 Warsztaty garncarskie, fot. arch. CERiP Mniszki

1 Winnica Enosfera, fot. J. Cieśliewicz

Wielkopolska niczym francuska Burgundia może pochwalić się systemem stale rozwijających się rodzinnych winnic o średniej wielkości 1–4 ha. W regionie jest ich obecnie ponad 20, z czego 16 jest zlokalizowanych na Wielkopolskim Szlaku Winnic, a wiele z nich w zachodniej Wielkopolsce. Produkowane tutaj wina są coraz częściej dostrzegane na arenie międzynarodowej i wyróżniane w prestiżowych konkursach winiarskich. Nic dziwnego, że dynamicznie rozwija się tu turystyka winiarska, czyli **enoturystyka**, a Wielkopolski Szlak Winnic to doskonała propozycja dla miłośników kulinarnych tradycji i smakoszy wina. W wielu winnicach istnieje **możliwość zwiedzania**, a także **degustacji wina**. Można dowiedzieć się o naturalnych metodach produkcji wina, lokalnych tradycjach i różnorodnych odmianach szlachetnych winorośli, które na wielkopolskiej ziemi mają doskonałe warunki wzrostu.

1 Spacer po winnicy Enosfera, fot. J. Cieśliewicz

1 Widok na Wronki, fot. Podróże WW – Wojciech Waszak

Wronki to kolejna nadwarciańska miejscowość, która w zachodniej części Wielkopolski stanowi ważną **część wodnego szlaku Wielka Pętla Wielkopolski**. W całym województwie Wronki znane są m.in. z zakładu karnego, którego historia sięga schyłku XIX w. Wtedy władze pruskie postanowiły utworzyć we Wronkach Centralne Więzienie dla Księstwa Poznańskiego. Było ono zaliczane do najnowocześniejszych więzień stworzonych według systemu amerykańskiego i mogło pomieścić około 800 osadzonych. Obecnie zabytkowe obiekty nadal spełniają swoje pierwotne funkcje. Karę więzienia odbywają tutaj m.in. recydywiści i osoby skierowane do oddziałów terapeutycznych. Lokalne historie można poznać w znajdującym się w centrum miasta Muzeum Ziemi Wronieckiej. Jego siedzibą jest zabytkowy spichlerz z poł. XIX w.

Od 2016 r. na wronieckim rynku można obejrzyć **rzeźbę ryczącego ośła** ciągnącego wóz. Rzeźba nawiązuje do wydarzenia z 1941 r., kiedy to w tym mieście odbywała się uroczystość z okazji 52. urodzin Hitlera. Podczas oficjalnych przemówień spokój zakłócił ryczący

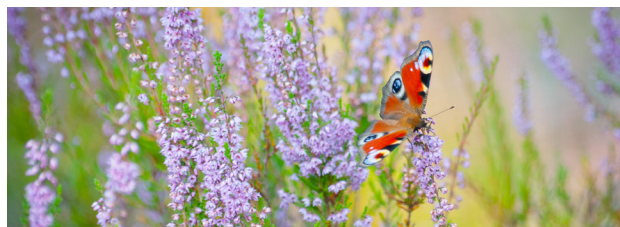
1 Osiótek na wronieckim rynku, fot. UMiG Wronki

1 Puszcza Notecka, fot. Fotorafi Rafał Sierchuła

z całych sił osiołek mleczarza. Niemcy siłą próbowali uspokoić zwierzę, a przy okazji brutalnie pobili również jego właściciela. Nieprzytomnego mleczarza wrzucili na wóz, zaś krnąbrnego osiołka popędzili jak najdalej od parady. Osiołek samodzielnie wyruszył w stronę pobliskiego folwarku i tym samym dla wielu mieszkańców Wroniek stał się symbolem buntu przeciwko okupacji niemieckiej.

Gmina Wronki leży na skraju **Puszczy Noteckiej**. Wśród jej sosnowych lasów znajduje się ciekawy użytek ekologiczny – Wrzosowe Wydmy, zlokalizowany tuż przy drodze wojewódzkiej nr 150. Ten malowniczy teren rozciąga się na jednym z szerokich pasów przeciwpożarowych i stanowi najwyższe wzniesienie wydmowe w wielkopolskiej puszczy. Od sierpnia do listopada można tu podziwiać wspaniałe odcienie fioletoworóżowych wrzosów. Wydmy porastają mchy, w tym chrobotki i widłozęby, ponadto piękne krzewinki, np. borówka brusznica. Natomiast miłośnicy owadów spotkają tutaj m.in. modliszki oraz różnorodne gatunki motyli. Okolice Wroniek są idealnym miejscem na **wycieczki rowerowe** i spontaniczne wypadki do lasu. Na rowerowym rajdzie warto zahaczyć o miejscowość Chojno, gdzie po długiej wyprawie można zatrzymać się na spokojnej plaży i spróbować swoich sił w zabawie questowej „Ścieżkami legend i historii Chojna”.

1 Pas wrzosowy w Chojnie, fot. Fotorafi Rafał Sierchuła

1 Zamek Górków w Szamotułach, fot. J. Cieśliewicz

Nad rzeką Samą, w odległości około 35 km od Poznania, leżą Szamotuły. Miasto słynie z **Baszty Halszki**, nazywanej również Wieżą Czarnej Księżniczki. Według lokalnych podań przez 14 lat miała w niej być więziona Elżbieta z Ostrogskich, żona Łukasza III Górkę. Podobno dzisiaj ducha księżniczki Elżbiety można spotkać podczas księżycowej nocy w szamotulskim parku. Baszta, wzniesiona w XV w., pełniła początkowo funkcje obronne. Obecnie trafiła pod skrzydła **Muzeum Zamku Górków w Szamotułach**. W jej wnętrzach stworzono ekspozycję opowiadającą o bogatej przeszłości miasta. W piwnicy baszty przygotowana została wystawa archeologiczna przedstawiająca pradzieje ziemi szamotulskiej. Na wyższej kondygnacji znajduje się komnata Halszki, natomiast na drugim i trzecim piętrze można oglądać wystawy obrazujące dzieje miasta od 1231 r. do II wojny światowej. Warto odwiedzić również sam zamek Górków. Do jego najcenniejszych zbiorów należy imponująca kolekcja ikon. Najstarsze z nich pochodzą z XVII w.

1 Baszta Halszki w Szamotułach, fot. P. Mańczak

1 Pałac Raczyńskich w Zielonej Górze niedaleko Obrzycka, fot. J. Cieśliewicz

Kierując się na wschód od strony Wronek wzdłuż linii Warty, można dotrzeć do Obrzycka – małego miasta w powiecie szamotulskim. Pierwsze wzmianki o Obrzycku datuje się na 1238 r., wtedy pisano o nim jako o grodzie kasztelańskim. Na planie miasta wyróżnia się kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Jest to późnobarokowa świątynia, ufundowana przez kasztelana poznańskiego Władysława Radomickiego. Znajdują się w niej m.in. XVII-wieczny obraz Eugenio Caxésa *Ostatnia wieczerza*, pochodzący z hiszpańskiego klasztoru w Guadalupe, oraz nagrobek arcybiskupa gnieźnieńskiego Ignacego Raczyńskiego, wykonany według projektu Ludwika Wilhelma Wichmana. W centrum miasta dumnie prezentuje się barokowy ratusz, w którym na uwagę zasługują oryginalne renesansowe obramowanie okienne z 1527 r., przywiezione z Portugalii przez hrabiego Atanazego Raczyńskiego.

Będąc w Obrzycku, warto odwiedzić oddaloną o około 1 km wieś Zielonagóra, by zobaczyć wybudowany 1862 r., w stylu francuskiego renesansu, **pałac Raczyńskich**. Obecnie mieści się w nim Dom Pracy Twórczej i Wypoczynku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

1 Widok z nad Warty na kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Obrzycku, fot. R. Sierchula

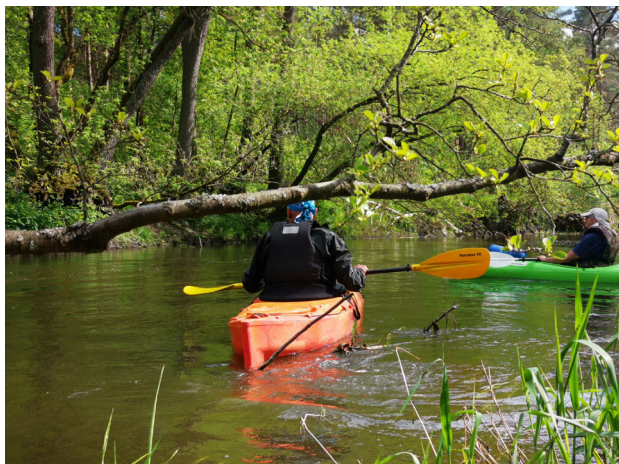

1 Okolice Obornik, fot. Mounting Image Szymon Piestrzyński

Miasto leży u zbiegu dwóch rzek – Wełny i Warty, stąd ma doskonałe warunki do rozwoju **turystyki wodnej**. Mogą tu ciekawie spędzić czas zarówno pasjonaci kajakarstwa i motorowodniactwa, jak i żeglarstwa. Na miłośników przygód czeka **Szlak Zaczarowanych Miejsc**, stworzony na bazie miejskich podań i legend. Na tym szlaku można spotkać urocze figurki legendarnych mieszkańców Obornik, które oprowadzają po najciekawszych punktach miasta. Drugą propozycją pieszej wędrówki jest Obornicki Szlak Tajemnic. To edukacyjna ścieżka wyposażona w 32 tematyczne tablice, prezentujące miejsca historyczno-edukacyjne na terenie całej gminy. Dla poszukiwaczy skarbów Nadleśnictwo Oborniki przygotowało zabawy geocachingowe: „Zielone Las Story” oraz „DrewnoKsiąż”. Pierwsza z nich opowiada o zrównoważonej gospodarce leśnej, druga z pewnością przypadnie do gustu miłośnikom drewna.

1 Szlak Legend w Obornikach, fot. UM Oborniki

1 Spływ Wełną, fot. K. Stefaniak

Rzeka Wełna to prawy dopływ Warty o długości 118 km. Przecina Kotlinę Gorzowską i przemierza Wielkopolskę przez dwa pojezierza: Gnieźnieńskie i Chodzieskie. Swój początek ma we wsi Osiniec niedaleko Gniezna, natomiast do Warty uchodzi w Obornikach. Na całej długości przepływa przez wiele jezior, m.in. Biskupiec, Jankowskie, Strzyżewskie, Piotrowskie czy Tonowskie. Jednym z ciekawszych miejsc na wodnym szlaku Wełny jest jej **skrzyżowanie z Nielbą** w Wągrowcu. Tam za sprawą melioracyjnego kunsztu cystersów obydwie rzeki krzyżują się, ale ich wody nie mieszają się ze sobą. Wełna dzięki swojemu naturalnemu położeniu doskonale sprawdza się jako **arena kajakarskich zmagañ** zarówno dla amatorów, jak i bardziej zaawansowanych kajakarzy. Na odcinku 113,5 km od Jeziora Jankowskiego do ujścia do Warty w Obornikach można śmiało łąpać za wiostą i przemierzać jej malownicze dorzecze. Najbardziej atrakcyjnym krajobrazowo fragmentem tej trasy jest jej dolny bieg, zaczynający się w Rogoźnie. Tam na wioślarzy czeka m.in. średniowieczny układ urbanistyczny Starego Miasta z rynkiem, **Muzeum Regionalne im. Wojciechy Dutkiewicz** znajdujące się w dawnym ratuszu oraz kościół św. Wita. Rogoźno jest także położone na Szlaku Piastowskim. To właśnie w tym mieście zmarł jeden z piastowskich królów – Przemysław II, którego pomnik można zobaczyć na placu Karola Marcinkowskiego.

MUZEUW MŁYNARSTWA W JARACZU

1 Jaracz – młyn wodny z XIX w., fot. Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

Pierwsza wzmianka o młynarskich tradycjach tego miejsca pochodzi z XV w., kiedy to na lokalnych dopływach Warty funkcjonował jeden z wielu młynów napędzanych kołem wodnym. Od 1981 r. na bazie istniejącej osady młyńskiej utworzono w Jaraczu Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urządzeń Przemysłu Wiejskiego. Obecnie w jego skład wchodzi: **młyn wodny** z przetomu XIX i XX w. wraz z zespołem kanałów młynówki, młyn wietrzny – **wiatrak koźlak** z końca XVIII w., młyn wietrzny – **wiatrak turbinowy** z połowy XX w., stajnia przy młyńskiej z XIX w., dom mieszkalny z XIX w. W ramach oferty muzealnej udostępniono specjalną ekspozycję przemysłową prezentującą techniki młynarskie oraz proces przemiału zboża na mąkę. Dużą atrakcją dla zwiedzających są pokazy pracy wiatraka przy wykorzystaniu siły wiatru. Obiekt ma również ciekawą ofertę edukacyjną skierowaną do różnych grup wiekowych: od przedszkolaków do studentów uczelni technicznych.

Muzeum w Jaraczu znajduje się we wschodniej części Puszczy Noteckiej nad rzeką Wełną, w gminie Rogoźno. Stanowi oddział szreniawskiego Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego.

1 Obchody topienia Marzanny w Jaraczu, fot. Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

1 Warta w Międzychodzie, fot. M. Piosik

To szlak żeglugi śródlądowej, który liczy prawie 690 km. Jest to najdłuższy znakowany szlak wodny w Polsce, prowadzący przez trzy województwa: wielkopolskie, lubuskie i kujawsko-pomorskie. Całą trasę można podzielić na cztery interesujące odcinki: **Szlak Warty**, **Szlak Dolnej Warty**, **Szlak Noteci** oraz **Droga wodna Kanał Bydgoski – Warta**. Wielka Pętla jest częścią międzynarodowej drogi wodnej E70 Wisła – Odra na odcinku od Kostrzyna nad Odrą do Bydgoszczy. Na jej trasie znajduje się wiele malowniczych jezior – od Gopła aż po jeziora Ślesińskie i Mikorzyńskie, oraz dwa kanały: Ślesiński i Górnonotecki. Całość tworzy ogromną wodną pętlę, dostosowaną do potrzeb zarówno motorowodniaków, jak kajakarzy. Na każdego, kto zdecyduje się na rejs Wielką Pętlą Wielkopolski, czekają klimatyczne przystanki oraz dogodne miejsca do wodowania. Można tu ciekawie spędzić kilka dni, a nawet tygodni. Setki kilometrów drogi wodnej, urokliwych zakątków oraz zabytków daje nieograniczone możliwości zwiedzania wielkopolskiej krainy

1 Statek na Warcie, fot. A. Borowiec

1 Zimorodek, fot. P. Sujak

z pokładu łodzi. Do tego bogactwo natury znajdujące się na wyciągnięcie ręki. Szlak przecina kilka parków krajobrazowych. Zahacza o Nadwarciański Park Krajobrazowy, Wielkopolski Park Narodowy, ciągnie się przez dolinę Noteci, a także pozwala obserwować tereny wzdłuż Puszczy Noteckiej. Na obszarze objętym szlakiem jest wiele miejsc bytowania rzadkich gatunków ptaków, jak czajki, żurawie czy zimorodki, a bliżej Krainy 100 Jezior można natrafić nawet na bielika. Przy odrobinie szczęścia wzdłuż brzegów rzek spotkać można zwierzęta żyjące blisko wody, jak bobry czy wydry, a nawet zobaczyć wilki, które systematycznie pojawiają się w zachodniej części województwa wielkopolskiego.

1 Warta w okolicy Wronek, fot. Podróże WW – Wojciech Waszak

1 Sierakowski Park Krajobrazowy, fot. M. Malinowski

Poznając region, korzystaj z Kolei Wielkopolskich – aktualny rozkład na: koleje-wielkopolskie.com.pl

© **Wielkopolska Organizacja Turystyczna**

Tekst:

Daria Waškowiak

Redakcja:

Anna Brykalska-Domańska

Korekta:

Eleonora Mierzyńska-Iwanowska

Projekt graficzny (skład, okładka, przygotowanie do druku)

EURO PILOT Sp. z o.o., Warszawa

www.europilot.com.pl

Publikacja finansowana ze składek członków WOT

Poznań 2025

www.wielkopolska.travel

www.wielka-petla.pl

ISBN 978-83-63729-37-0

Wydawca:

Wielkopolska Organizacja Turystyczna

www.wot.org.pl

Projekt graficzny, skład:

EURO PILOT Sp. z o.o., Warszawa

www.europilot.com.pl

Poznań 2025, ISBN 978-83-63729-37-0